

TYSK PREST: Nazistene trengte sjalesorg i blant, de også.

KJENT DESIGNER: Visste du at det var designeren Hugo Boss som tegnet mange av nazistenes uniformer?

Å SKAPE OPPLEVELSER

En ting er å ha effekter, en annen ting er å bruke dem på en fornuftig og logisk måte. William har klare tanker om dette:

– Et museum bør etter min mening bestå av ting som kan belyse tidsepoken, fotomateriale og bilder samt tekster. Summen av dette skal lage den tidskoloritten som gjør at en besøkende får en opplevelse, museet skal altså fortelle en historie. Beretningen og utstillingen skal også inneholde en moralitet, men den skal ikke være påtrengende. Det beste er at den besøkende selv kan gjøre opp sine tanker og meninger.

– Hvor får man fatt i ting som kan illustrere dette, William?

– I vårt tilfelle gjelder det jo alt fra uniformer til ertstatningskaffe, samt gjenstander som er illustrerende. Her gjelder det å ha et størst mulig kontaktnett som "snoker" rundt og som gir tilbakemeldinger om mulige "skatter". I tillegg kommer oppsøk av auksjoner, dødsbo, private samlere som har dublikater eller som gir opp, brukthandler, loppemarked, antikvarier, gamle loft og naust, osv. I det hele tatt, der det kan tenkes at der er noe som kan brukes.

Og under en slik søken er det viktig å ha antennene ute. En rekke gjenstander som Lofoten Krigsmuseum har sikret seg, er blitt tilbydd andre museer først, men som har takket nei.

– En tysk sementsekk hadde ingen interesse hos et museum som har store overførsler fra det offentlige, og dermed fikk vi overta den. I dag er den rammet inn sammen med en tekst som forteller at ca. 85 prosent av all sement som ble brukt til bunkersbygging og annet under krigen, kom fra Tyskland. Norge hadde overhode ikke en produksjon som kunne dekke tyskernes ville utbygging av festningsanlegg. Og sekken er kanskje den eneste i verden som eksisterer i dag. Slikt ble jo ikke tatt vare på.

En trillebår som var brukt på blodveien havnet hos oss fordi andre hadde ingen interesse.

Den ble funnet på en fjellgård som lå 20 kilometer fra veien – og som måtte kjøres ned om vinteren på snøskuter.

– Dette med å finne saker til en museal utstilling handler om å ha fantasi og sette ting inn i en sammenheng. Det finnes som kjent ingen skole for å lage et museum.

KOMIKK OG SPØKELSER

Komikk kan oppstå på de mest utrolige plasser, også på et krigsmuseum. Vegg i vegg med museet hadde en tid en brukthandel for klær som nabo, forteller William.

– En dag kom to eldre damer på besøk. Den ene ble stående i døra med torgveska like over gulvet, mens hun myste seg rundt igjennom de tykke brillene. Den andre var mer modig og våget seg inn, men bare for å gå seg rett på en tysk soldat i frakk. "Ush, ææ" kvakk hun til og fortsatte varsomt til neste utstillingsdukke. På ny ble det "Ush" og "Uh, uh" mens hun betenkt så seg rundt for så å rope til den andre: "Du må komme inn i butikken du også. Det é rætt plass, førr det é en del brukte klær her"...

Under arbeidet med museet har William dessuten også hatt mange opplevelser som har tilknytning til det som vi kaller "overnaturlig". Han har følt at han har fått hjelp og støtte fra personer som ønsker at deres skjebner og historie ikke skal glemmes.

– Jeg kan nevne at hjemme på loftet (eller kvisten som vi sier) har jeg lagret mye som ikke er stillet ut. Ofte har jeg hatt følelsen av at jeg ikke er helt alene hjemme. For tre år siden ble rommene oppe belagt med en dis, nesten som om du hadde stekt bacon. Men det hadde ingen smak eller lukt. Disen varte i uke etter uke og jeg stusset litt på fenomenet. Plutselig tok det helt av og alle tre rommene var fylt med en rar røyk. Så tett at du ikke kunne se hånden din foran deg...

Det ble jo selvfølgelig

luftet ut og jeg hadde mistanke om hva det var... To måneder ryddet jeg opp og hengte opp uniformer på hengere og fikk det litt mer "på stell" som det heter. Da begynte husbråket, det hørtes ut som om man kastet lommelyktbatterier bortetter gulvet. Det endte med at undertegnede måtte ta et møte med "dem". Etter jeg kom ned i stua og satte meg i godstolen, ble der slått tre slag i gulvet. Altså OK. Etter det har det vært rolig, men museet får fortsatt hjelp fra sine usynlige venner.

Neste gang du besøker Lofoten bør du besøken et unikt museum som gjenspeiler tidsepoken 1940-45 all dens dramatik, fornedrelse og brutalitet. Men hos Lofoten Krigsmuseum finner du også eksempler på uselvsk offervilje og standhaftighet. Sjekk hjemmesiden og få et innblikk: <http://www.lofoten-krigsmus.no>

TYSK STALINGRADSOLDAT: Disse ble fløyet ut og kom til Lofoten for rekonvalens. Stalingradsoldatene kunne ofte mangle en finger eller et øre som var froset av dem. En hadde fått et streifskudd i hodet som hadde ført til at han var helt hvit i håret på den ene siden og sort på den andre. De var ofte ustabile og folk var redd dem.

